

4.2.92

Vårt Land artikkel.

NORGE - ENERGINASJON OG MILJØFORKJEMPER

av statsminister Gro Harlem Brundtland

Få andre land kan som Norge betraktes som en energinasjon. Den norske energiproduksjonen utgjør rundt 15% av den vest-europeiske, mens vi har vel 1% av folkemengden. Produksjonen vår er mer enn 6 ganger større enn det vi bruker selv. Vi er derfor en viktig leverandør til Vest-Europas energimarked, samtidig som vi selv har en stor kraftbasert eksportindustri som metallproduksjon, treforedling og petrokjemi.

Samtidig fører Norge en aktiv politikk for miljø og utvikling. Vår utfordring i årene fremover er å forene energipolitikken og de miljømessige hensynene, og vise at det er mulig å skape forutsetninger for bærekraftig utvikling.

Vi skal ikke undervurdere stridsspørsmålene i dette farvannet; mellom kortsiktige og langsiktige interesser, mellom miljømål og hensynet til arbeidsplasser, eller mellom land som befinner seg i svært ulike situasjoner. Derfor må vi lete etter løsninger som kan bygge broer og som kan lede oss inn på rett kurs i et langsiktig perspektiv.

I et slikt lys er det ikke motsetning mellom økonomiske og miljømessige hensyn. Muligheten for å øke verdiskapingen og sysselsettingen på lang sikt avhenger av tilgangen på ressurser i vid forstand, som kunnskaps- og utdanningsnivå, maskiner og bygninger, naturressurser og miljøkvalitet. Forurensning og miljøskader vil slite ned og redusere denne

beholdningen og dermed muligheten for økt velferd.

Regjeringen har lagt opp til en samlet strategi i miljøpolitikken, med et samspill mellom lokale, nasjonale og internasjonale tiltak. Det er avgjørende at vi fører en aktiv og iderik forhandlings- og samarbeidslinje overfor andre land og i internasjonale fora.

Alle typer av virkemidler må tas i bruk: Miljøavgifter, reguleringer, støtte til forskning om miljøvennlig teknologi og offentlige tjenester av ulike slag. Det må settes rammer, samtidig som vi også innarbeider ordninger som gjør at enkeltpersoner, husholdninger og bedrifter finner det fornuftig, og i egen interesse, å innrette seg til beste for miljøet. I tillegg må det satses på kunnskapsformidling og holdningskampanjer.

I disse dager legger Miljøavgiftsutvalget fram sin rapport. Den vil bli et nyttig bidrag til debatten om hvordan vi best utformer miljøtiltakene.

Miljøavgifter vil bli et viktig virkemiddel. Når vi etter hvert setter en verdi og dermed en pris på skader og slitasje på naturen, vil det gi en mer fornuftig bruk av ressursene. Men vi vil da også få erfare at bruk av miljøavgifter vil kreve sterk politisk vilje.

I debatten vil situasjonen for den konkurranseutsatte industrien sikkert få stor oppmerksomhet. Ensidige miljøstandarder kan virke konkurransevridende, både til fordel og ulempe for næringslivet i vedkommende land. Vi ser da også stadig eksempler på at ensidige miljøstandarder brukes som skalkeskjul for proteksjonistiske tiltak. På den annen side kan strenge miljøkrav påføre næringslivet i et land belastninger i forhold til konkurrenter i land som ikke tar sitt miljøansvar alvorlig.

Vi trenger internasjonal samordning av de økonomiske virkemidlene. På dette som på mange andre områder er det slik at landene kan gjøre mer sammen enn hvis de handler hver for seg. Hvis miljøskatter og avgifter samordnes slik at alle deltagende land påtar seg en tilnærmet lik byrde, kan dosene økes i forhold til det som er mulig ved nasjonale tiltak alene. Uten samordning er det store sjanser for at miljømålene undergraves, ved at det utvikles et svarte-per spill hvor landene skyver regningen rundt til hverandre.

Vi kan slå fast at Norge bare i begrenset utstrekning kan gå videre med slike tiltak i det håp at noen andre land følger opp. Det er f.eks. begrenset hvor langt vi kan gå foran i bruken av økonomiske virkemidler, uten at det slår urimelig negativt ut for norske bedrifter og arbeidsplasser. Denne balansegangen må Regjeringen hele tiden legge vekt på.

I den grad de norske tiltakene blir for sterke i forhold til hva andre land legger opp til, vil handelslekkasje og tap av markedsposisjon kunne inntre i urimelig stor grad. Resultatet kan bli at produksjonen flyttes til land hvor den belaster miljøet i større grad - og altså gir enda større belastning på miljøet. Dette berører innfasingen av tiltakene, og understreker betydningen av at landene drar hverandre med i en felles opptreden hvor tiltakene samordnes.

Jeg vil derfor understreke at Norge ser det som svært viktig å være en pådriver også her. Vår løsning vil ikke ligge i at vi skal ned til det minste felles multiplum av det andre land gjør, men å få de andre land med i omstillingsprosessen til bærekraftig utvikling, slik at også markedskreftene blir tatt i bruk for å arbeide for miljøet og ikke mot det.

Miljøavgiftsutvalgets innstilling vil nå bli sendt ut på høring. Regjeringen vil med bakgrunn i det samlede materialet som etter hvert foreligger drøfte disse spørsmålene i Revidert Nasjonalbudsjett for 1992.